

СТАНОВИЩЕ

*по конкурс за присъждане на академичната длъжност „доцент”
в Професионално направление 2.4. Религия и теология (Омилетика)*

*Кандидат:
гл. ас. д-р Андриан Вл. Александров
Богословски факултет
СУ „Св. Климент Охридски”*

*Автор на становището:
доц. д-р Гертана Дянкова
Факултет по педагогика
ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благоевград*

Данни за конкурса

Конкурсът за нуждите на СУ „Св. Климент Охридски” е обявен в ДВ, бр. 24 от 16.03.2018 година. Конкурсът е за заемане на академична длъжност „доцент” в Професионално направление 2.4. Религия и теология (Омилетика) в Богословски факултет на университета.

В процедурно отношение конкурсът съответства на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Единствен кандидат за участие в конкурса е гл. ас. д-р Андриан Владимиров Александров

Документите, удостоверяващи подготовката на кандидата са коректно представени, съобразно изискванията на действащата нормативна уредба за документи по процедури от този порядък.

Данни за кандидатурата и дейността на кандидата

Настоящата кандидатура има свои основания както в образователно-научното развитие на гл. ас. д-р Андриан Александров, така и в опита от професионалната му реализация.

Висшето си образование кандидатът придобива в СУ „Св. Климент Охридски” като бакалавър по История и магистър по Теология.

В СУ „Св. Климент Охридски” Андриан Александров работи от 1996 г. като хоноруван асистент в Богословския факултет към катедра „Практическо богословие”.

Педагогическата му практика (1997-1998) като учител по религия и преподавателската му дейност (2002-2007) като щатен (старши и главен) асистент към Богословски факултет подготвят практическата компетентност и научно-теоретическата зрялост на кандидата за изследователска работа.

След успешна защита (2013 г.) на дисертационен труд на тема „Митрополит Максим Пловдивски като църковен оратор“, на Андриан Александров е присъдена ОНС „доктор“ по научна специалност Теология.

Придобитите квалификации в обучителни курсове по “Изготвяне на проекти” към Фондация “Покров Богородичен” (2001) и по “Атрактивно говорене пред аудитория” – Център за професионално обучение, НБУ (2004) доказват устойчивостта на интереса на Андриан Александров към избраното изследователското поле.

Преподавателското си развитие гл. ас. д-р Александров реализира чрез разработване и водене на практически обучения и лекционни курсове в бакалавърски и магистърски програми: по Омилетика, Проповедта в трите монотеистични религии, Православно благовестие и медии, Религия и мултикултурализъм, Християнска педагогика, Методика на обучението по теология, Методика на религиозното възпитание в детската градина и др.

Фокус на научно-изследователската дейност на кандидата е тематичния дискурс на омилетиката (в частност проповедта) и реториката. Участията му (от постъпването му като хоноруван преподавател до момента) в национални и международни форуми свидетелстват за целенасочената активност и добросъвестната мотивация да задълбочава професионалните си умения.

От приложената справка става ясно, че д-р Александров успешно осъществява редакторска и издателска дейност (издания на български и английски език), член е на български и чуждестранни редакционни колегии, на организационни и научни колективи на международни научни конференции у нас и в чужбина.

Активността му на водещи позиции към фондации (учредител, изпълнителен директор, член на УС) и като ръководител на международни проекти разкриват д-р Александров като предпочитан партньор и открояват добрите му комуникативни и организационни умения, способностите му за адаптивност и ориентация в динамична среда, както и научната му компетентност да концептуализира актуални изследователски проблеми.

В обобщение считам, че кандидатът придобива достатъчен и разнороден практически опит, което е предпоставка и за успешна преподавателска и научно-изследователска работа.

Релевантност на кандидатурата към конкурса

Представените материали съответстват на темата и направлението на обявения конкурс и отговарят на изискванията за академични публикации.

Научната продукция на д-р Александров има за фокус теоретико-методологическите и практико-приложните аспекти в областта на омилетиката.

Кандидатът приоритизира своите проучвания по посока на:

- задълбочения анализ на теоретическите постановки за омилетична комуникация в класически и в съвременен аспект;
- актуализирането на понятийната диференциация в научен и частно-дидактически аспект;
- въвеждането на иновативни модели за оптимизиране на технологиите в богословското образование;
- структурирането на параметрите, оптимизиращи методиката на преподаване на омилетика.

Публикации по конкурса

Приложеният списък документира публикационна активност на кандидата в почти пълния спектър от научни жанрове, включваща общо 32 заглавия за периода 1996 г. – 2018 г.

В конкурсната процедура д-р Андриан Александров участва с 4 научни разработки, представени в:

- 1 монография;
- 1 сборник (в съавторство), включващ над 100 проповеди;
- 2 научни доклада в сборници, от които 1 в рецензирано издание и 1 в чуждестранно издание (на английски език).

Оценка на научно-практическите резултати и приноси на представената за участие в конкурса творческа продукция

Като най-значим между представените по конкурса публикации се явява *монографичният труд* на д-р Андриан Александров „*Проповед. Проповедник. Слушатели*“, издание на Фондация за регионално развитие, София, 2018.

Изложението е разгърнато в 299 страници, съдържателно структурирани в увод, три глави и заключение. В сектор „Използвана литература” са посочени 200 специализирани източника, подбрани в тясна връзка с предметната област на монографията и илюстрират информираността и компетентността на автора по проучвания проблем. В езиково отношение изложението се отличава с понятийна коректност, логично подреждане и свързаност на частите. Проучени са теоретически концепции, върху основата на които е изведена диференциация на специфичната за изследването понятийно-терминологична система, т. е. – постигнато е обосновано синтезиране на понятийния апарат.

Монографичният труд е представен през призмата на задълбочен анализ, разположен върху съвременния дискурс на теории за реториката, омилетиката и проповедническата практика. Обединени съдържателно, тези три изследователски сфери калибрират монографичния труд в неговите ключови сегменти: 1) проповед, 2) проповедник, 3) слушатели. За всеки от тях е открояна двустранна богословско-реторическа детерминация, с което представеният омилетичен модел постига не само научна аргументираност, но и функционален интегритет. Концептуализираният от автора омилетичен комуникационен модел е теоретичен базис, върху който последователно са разгърнати дефинитивните и същностните характеристики на проповедта, на проповедника и на слушателите в теологичен и реторичен аспект. Под специален акцент е поставена проповедта, за която в Първа глава аналитично са изведени съществуващите подходи и основания, характер, цел, задачи и функции, типологизирани са видовете проповед и обосновано са интерпретирани като специфични за реторичната страна на проповедта трите елемента на античния реторичен канон (*invention, disposition, elocutio*), поетапно структуриращи проповедта като ораторска реч. Във Втора глава са изведени качествата на проповедника като свещенослужител и оратор, ясно са систематизирани основните задачи в адаптацията му (към православието, към слушателите и към себе си) и в проекцията на реторично-каноничните елементи (*memoria – actio*) са открояни изискванията към ораторското поведение на проповедника, отнасящи се към уменията за правоизговор и правоговор, за визия, позиция, координация и композиция в условията на публична словесна изява. Публичността – *sine qua non* за проповедта – авторът разглежда в Трета глава „Слушатели“ като подчертава специфичните и общите характеристики на слушателите в двете основни позиции: събрание на вярващи и публика. Отчетливо са структурирани задачите на проповедта по отношение на слушателите и съобразно основните принципи на проповедническата аудитория. Обстойно анализирани са основните аспекти и взаимодействия в триадата адаптация-комуникация-перцепция. Специално място е отредено на видовете публика, при което са пояснени основни характеристики и особености на аудиторията. Разгледани са съвременните параметри в процеса на обратна връзка при проповедта, уместно допълнени от анализ на феномена резистентност на убеждаване и съответни превантивни техники за постигане на ефективна проповед.

Като сполучливо структурирано и прецизно изпълнено експериментално изследване, монографията доказва уменията на кандидата за организация и реализация на изследователска работа. Значимостта на предложения омилетичен комуникационен модел се откроява в широко-машабния профил на читателската аудитория, предвид постигнатата целесъобразност както за подготовка на бъдещи проповедници, така и за практикуващи специалисти в областта на реториката.

С участието си в разработването на сборника „*Възрожденски проповеди в архива на Рилския манастир*“, (съавторство с Иван Денев), УИ „Св. Климент Охридски“. С., 2007, д-р Андриан Александров по категоричен, но и компетентен

начин заявява професионалния си афинитет към Българското църковно проповедничество.

Изданието е спонсорирано от фонд „Научни изследвания“ на СУ „Св. Климент Охридски“. В обем от 403 страници сборникът включва над 100 проповеди от епохата на Българското възраждане, които са съхранявани в Архива на Рилския манастир. Сборникът определено притежава христоматийна стойност, но това не изчерпва постиженията на авторите. Изданието е предхождано от достатъчно обширен (51 страници) Увод, който би могъл да се коментира и като самостоятелна публикация. Основанията в тази насока са не само по отношение на запазения изследователски подход и тематичност, които са определящи за продукцията на кандидата, но и предвид теоретичните приноси на тази разработка с уводен характер. В нея са представени принципите на селекция и обработка на проучваните проповеди, аргументирана е категоризацията им в съответните раздели, открити са присъщите им взаимовлияния в лингвистичен и реторичен аспект, анализирани са водещите за проучвания период омилетични детерминанти в проповедническата практика.

Научното творчество на кандидата в предложените за рецензиране статии и доклади в научни форуми: *„Post-Constantine Preaching: the Three Holy Hierarchs (Craiova, 2014)“* и *„Мисионерство, катехизация и масмедии“ (Бургас, 2010)* се отличава с професионална ерудиция, която позволява на Андриан Александров умело да структурира и поднася съответната информация в максимално точен фокус и рационален баланс. Обединяваща характеристика за посочените публикации остава аналитично-интерпретативният подход на автора към важни за църковното красноречие процеси, за които изследователските концепции, разкриващи съдържателната му същност, естествено запазват възможността за интерпретаторска динамика, перспектива и обогатяване.

Заедно с това, представените публикации утвърждават научната мотивация на гл. ас. д-р Андриан Александров за изследователска активност в полето на богословското знание в теоретичен и приложен аспект.

Обобщената оценка на представените публикации са основание да потвърдя, че систематизираната от кандидата „Авторска справка за приносните моменти“ съответства на представената по конкурса научна продукция.

Приемам така формулираните приноси и си позволявам да подчертая, че разработваните от д-р Александров проблеми са:

- значими в областта на съвременната богословска парадигма като допълват облика на теорията и практиката на омилетичната наука с нови теми в системата на научното познание;
- обогатяващи документалния информационен масив за проповедническата практика през епохата на Възраждането;
- успешен опит да се изследват някои постмодерни идеи и тенденции в теологията и омилетиката като дял от практическото богословие в условията на непрекъснато променящите се обществени отношения и ценностни системи;
- методически целесъобразни както за академическата богословска подготовка, така и за самостоятелна работа на студентите, мотивирани да разгърнат потенциала си в бъдеща проповедническа практика.

Препоръчително бих насочила кандидата:

- към реализиране на по-висока публикационна активност в национални и международни научни форуми, в специализирани издания на български и чужд език с оглед заслужено популяризиране на изследователските му и концептуални постижения;

- към поддържане и развиване на критическа рефлексия в изследователската дейност.

Заключение

В резултат на оценъчния анализ върху представената документация и научната продукция на д-р Андриан Александров се налага становището за научно-изследователска активност с постигнат баланс по отношение на:

- ясна мотивация и научни интереси;
- целенасочени научно-приложни изследвания;
- участия в съвместни научни публикации и в научно-изследователски проекти;
- регистрирана цитируемост;
- достатъчен опит в учебно-преподавателската дейност.

Тази констатация потвърждава, че е налице необходимото съответствие с нормативните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент”.

Като вземам под внимание постигнатите в публикациите на кандидата качество, както и заложените перспективи за обогатяване и усъвършенстване на омилетиката като наука, предлагам на Уважаемото научно жури **да подкрепи кандидатурата на д-р Андриан Александров за заемане на академичната длъжност „доцент”** в Професионално направление 2.4. Религия и теология (Омилетика).

26.08.2018 г.,
Благоевград

Подпис:

(доц. д-р Г. Дянкова)